

اعلامیه کنفرانس جهانی حقوق بشر وین

مصوب 1993(27)

قسمت اول (مقدماتی)

بند 1

با توجه به اینکه ارتقاء و حمایت از حقوق بشر برای جامعه بین‌المللی دارای اولویت است و اینکه کنفرانس فرصت منحصر به فردی را برای یک بررسی و تحلیل همه جانبه از سیستم بین‌المللی حقوق بشر و تشکیلات حمایت از حقوق بشر جهت افزایش و ارتقاء بهتر رعایت این حقوق در یک رویه عادلانه و متعادل را فراهم می‌آورد،

بند 2

با شناخت و تأیید اینکه همه موارد حقوق بشر از کرامت و ارزش ذاتی بشر سرچشمه می‌گیرد و اینکه بشر موضوع اصلی حقوق بشر و آزادی‌های اساسی است و در نتیجه بایستی در درجه اول وی از این حقوق و آزادیها بهره‌مند گردد و در جهت تحقق آنها شرکت فعال داشته باشد،

بند 3

1. تعهد خود به اهداف و اصول مندرج در منشور سازمان ملل و اعلامیه جهانی حقوق بشر را مورد تأیید مجدد قرار می‌دهد،

2. تعهد خود نسبت به ماده 56 منشور سازمان ملل در انجام اقدامات جمعی و فردی جهت تحقق اهداف مندرج در ماده 55 منشور از جمله احترام جهانی به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه و رعایت آن با توجه به توسعه همکاری مؤثر بین‌المللی در این زمینه را مورد تأیید مجدد قرار می‌دهد،

3. طبق منشور سازمان ملل بر مسئولیت همه کشورها در توسعه و ترغیب احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه و بدون تبعیض از نظر نژاد، جنس، زبان یا مذهب تأکید می‌کند،

بند 4

با یادآوری بخش مقدماتی منشور سازمان ملل بویژه در قسمتی که به اعتقاد به حقوق اساسی بشر، کرامت و ارزش بشر و حقوق مساوی زنان و مردان و ملت‌های کوچک و بزرگ تأیید شده است،

بند 5

علاوه بر این با یادآوری بخش مقدماتی منشور سازمان ملل در مورد حفظ نسلهایی بعدی از خطر جنگ، ایجاد شرایط لازم برای تأمین عدالت و احترام به تعهداتی که نسبت به معاهدات و سایر منابع حقوق بین‌الملل است، ارتقاء هر چه بیشتر پیشرفت اجتماعی و استانداردهای بهتر زندگی در یک محیط آزادتر، رعایت بردباری و حسن همجواری و استفاده از تشکیلات بین‌المللی برای ارتقاء پیشرفتهای اقتصادی و اجتماعی برای همه ملتها،

بند 6

با تأکید بر اعلامیه جهانی حقوق بشر که یک استاندارد مشترک از دست‌آورد همه مردم و ملتها است و منبع الهام می‌باشد و مبنایی برای سازمان ملل در پیشبرد استانداردهای مندرج در اسناد بین‌المللی موجود در زمینه حقوق بشر بویژه میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است،

بند 7

با توجه به تغییرات عمده‌ای که در صحنه بین‌المللی در حال وقوع است و با توجه به آمال همه ملتها برای حصول به یک نظم بین‌المللی بر اساس اصول مندرج در منشور سازمان ملل از جمله ارتقاء و پیشبرد احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه و احترام به اصل حقوق مساوی و حق تعیین سرنوشت ملتها بدست خودشان، صلح، دموکراسی، عدالت، تساوی، حاکمیت قانون، کثرت‌گرایی سیاسی (Pluralism)، توسعه، سطح بهتر زندگی و همبستگی،

بند 7 مکرر

عمیقاً نسبت به اشکال مختلف تبعیض و خشونت که همچنان در سرتاسر دنیا علیه زنان اعمال می‌شود نگران است،

بند 8

با توجه به اینکه فعالیتهای سازمان در جهت تقویت تشکیلات سازمان ملل بایستی عقلانی شود و گسترش یابد و اهداف مربوط به رعایت و احترام جهانی به استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر بیشتر تعقیب گردد،

بند 9

با توجه به اعلامیه‌های منطقه‌ای تونس، سان خوزه و بانکوک و کمک دولتها در این زمینه و با امعان نظر به پیشنهادات سازمانهای بین‌الدولی و غیردولتی و نیز مطالعاتی که توسط کارشناسان مستقل در جریان پروسه تدارکاتی قبل از کنفرانس جهانی حقوق بشر صورت گرفت،

بند 10

با استقبال از سال بین‌المللی "مردم بومی دنیا در سال 1993" که تأیید مجددی بر تعهد جامعه بین‌المللی برای تضمین برخورداری مردم بومی از همه موارد حقوق بشر و آزادی‌های اساسی و احترام به ارزش و تنوع فرهنگها و هویت‌های آنها بود،

بند 11

با توجه به روح و واقعیت‌های زمان ما، از ملتهای دنیا و همه کشورهای عضو سازمان ملل می‌خواهد که به وظیفه جهانی ارتقاء و حمایت از کلیه موارد حقوق بشر و آزادی‌های اساسی متعهد باشند تا اینکه برخورداری کامل و جهانی این حقوق تأمین گردد،

بند 12

مصمم است به اقدامات جدیدی جهت حصول به پیشرفت اساسی در زمینه حقوق بشر از طریق افزایش همکاری و همبستگی بین‌المللی دست یازد.

قسمت دوم**پ 1**

کنفرانس جهانی حقوق بشر بر تعهد رسمی (SOLEMN COMMITMENT) همه کشورها در انجام وظایفشان در ارتقاء جهانی احترام، رعایت و حمایت از همه موارد حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه براساس منشور سازمان ملل، سایر اسناد بین‌المللی در زمینه حقوق بشر و حقوق بین‌الملل را مورد تأیید مجدد قرار می‌دهد. ماهیت جهانشمول این حقوق و آزادی‌ها اصل مسلم و بلاانتراع می‌باشد.

در این چارچوب گسترش همکاری بین‌المللی در زمینه حقوق بشر جهت تحقق کامل اهداف سازمان ملل اساسی می‌باشد.

پ 1 مکرر

همه ملتها حق تعیین سرنوشت خود را دارند. با توجه به این مطلب ملتها حق دارند آزادانه وضعیت سیاسی خود را تعیین کنند و آزادانه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود را تعقیب نمایند.

کنفرانس جهانی حقوق بشر با توجه به وضعیت خاص ملتهای تحت استعمار و سایر اشکال سلطه بیگانه یا اشغال خارجی، حق ملتها در مبادرت به هر عمل مشروع مطابق منشور سازمان ملل در تحقق حق غیرقابل انکار خویش در تعیین سرنوشت خود را برسمیت می‌شناسد. کنفرانس جهانی حقوق بشر محرومیت از حق تعیین سرنوشت را بعنوان نقض حقوق بشر تلقی نموده و بر اهمیت تحقق مؤثر این حق تأکید می‌کند.

طبق "اعلامیه 1970 اصول حقوق بین‌المللی در مورد روابط دوستانه و همکاری میان کشورها طبق منشور سازمان

ملل" این حق بنیادین بعنوان مجوز یا مشوقی برای هر عملی که منجر به تجزیه یا تهدید کل یا جزئی از تمامیت ارضی یا وحدت سیاسی کشورهای دارای حاکمیت و مستقل که طبق اصل حقوق مساوی و حق تعیین سرنوشت ملت‌ها امور خود را در دست دارند و بدین ترتیب دارای دولتی هستند که نماینده کل مردم متعلق به آن سرزمین و بدون تبعیض از هر نوع می‌باشد تلقی گردد.

پ 2

ارتقاء و حمایت از کلیه موارد حقوق بشر و آزادی‌های اساسی بنیادین طبق اصول و اهداف سازمان ملل و بویژه با هدف همکاری بین‌المللی بعنوان اولویت سازمان ملل و بویژه با هدف همکاری بین‌المللی بعنوان اولویت سازمان ملل در نظر گرفته شود. در چارچوب این اهداف و اصول، ارتقاء و حمایت از کلیه موارد حقوق بشر نگرانی مشروع جامعه بین‌المللی را تشکیل می‌دهد. بنابراین ارگان‌ها و آژانس‌های تخصصی مربوط به حقوق بشر بنیادین بر گسترش و هماهنگی فعالیت‌هایشان برای اجرای مستمر و عینی اسناد بین‌المللی حقوق بشر کوشا باشند.

پ 3

کلیه موارد و جنبه‌های حقوق بشر، جهانشمول، غیر قابل تفکیک، مرتبط بهم و وابسته بهم هستند. جامعه بین‌المللی بنیادین به حقوق بشر بعنوان یک کلیت و با دید منصفانه و در یک سطح، تأکید و برابر رفتار نماید. در حالی که اهمیت ویژگی‌های ملی و منطقه‌ای و سوابق مختلف تاریخی، فرهنگی و مذهبی بنیادین مدنظر قرار گیرد معهداً وظیفه همه دولت‌ها است که بدون توجه به نظام‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کلیه موارد حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را ارتقاء دهند و از آنها حمایت بعمل آورند.

پ 4

روند (Process) حمایت از حقوق بشر بنیادین طبق اهداف و اصول مطروحه در منشور سازمان ملل و حقوق بین‌الملل انجام شود.

پ 5

دمکراسی، توسعه و رعایت حقوق بشر و آزادی‌های اساسی وابسته بهم و متقابلاً همدیگر را تقویت می‌کنند. دمکراسی بر اساس ابراز آزادانه خواست مردم در تعیین نظام سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود و شرکت در کلیه جنبه‌های زندگی است. در این چارچوب، ارتقاء و حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی در سطوح ملی و بین‌المللی بنیادین جهانشمول و بدون قید و شرط باشد. جامعه بین‌المللی بنیادین از تقویت و ارتقاء دمکراسی، توسعه و احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی در سرتاسر دنیا حمایت بعمل آورد.

پ 5 مکرر

کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که کشورهای در حال توسعه متعهد به پروسه دمکراتیک و اصلاحات اقتصادی هستند و این پروسه که در تعدادی از کشورهای آفریقایی در جریان است بنیادین مورد حمایت جامعه بین‌المللی قرار گیرد تا این کشورها در دوره انتقالی به دمکراسی و توسعه اقتصادی موفق شوند.

پ 6

1. کنفرانس جهانی حقوق بشر حق توسعه را به همان نحو که در اعلامیه حق توسعه آمده است بعنوان یک حق جهانشمولی و غیر قابل انکار و یک بخش لاینفک از حقوق اساسی بشر مورد تأیید قرار می‌دهد.

2. همانگونه که در اعلامیه حق توسعه آمده است انسان (Human Person) موضوع اصلی توسعه است.

3. در حالیکه توسعه، برخورداری از حقوق بشر را تسهیل می‌نماید عدم توسعه بنیادین توجیه برای نقض حقوق شناخته شده بین‌المللی بشر مورد استفاده قرار گیرد.

4. کشورها بنیادین در تضمین توسعه و امحاء موانع بر سر راه توسعه با یکدیگر مساعی نمایند. جامعه بین‌المللی بنیادین همکاری بین‌المللی مؤثر برای تحقق حق توسعه را تقویت نموده و موانع بر سر راه توسعه را از میان بردارند.

5. پیشرفت متداوم جهت اجرای حق توسعه مستلزم اتخاذ سیاست‌های مؤثر توسعه‌ای در سطح ملی و نیز روابط عادلانه اقتصادی و برخورداری از یک محیط مطلوب اقتصادی در سطح بین‌المللی است.

پ 6 مکرر

حق توسعه باید به نحوی تحقق یابد بطوریکه نیازهای توسعه‌ای و محیط زیستی نسل‌های حاضر و آینده را بطور مساوی برآورده سازد. کنفرانس جهانی حقوق بشر این مطلب را تأیید می‌کند که دفن غیرقانونی زباله‌ها و مواد سمی و خطرناک بالقوه موجب تهدید جدی حقوق بشر در زمینه حیات و بهداشت می‌شود.

به‌همین خاطر کنفرانس جهانی حقوق بشر از همه کشورها می‌خواهد که کنوانسیون‌های موجود در زمینه دفن مواد و زباله‌های سمی و خطرناک را تصویب و قویاً آنها را به‌مورد اجرا بگذارند و برای ممانعت از دفن غیرقانونی این مواد همکاری نمایند.

هر کس حق دارد که از فواید پیشرفت علمی و کاربردهای آن بهره‌مند گردد. کنفرانس جهانی توجه می‌کند که برخی از پیشرفت‌ها بویژه در زمینه علوم بیودارویی و حیاتی و نیز اطلاعات تکنولوژیکی ممکن است بالقوه عواقب منفی برای یکپارچگی، کرامت و حقوق بشر افراد داشته باشد. لذا کنفرانس دعوت به همکاری بین‌المللی برای حفظ و رعایت کامل حقوق بشر و کرامت انسانی در این زمینه که موجب نگرانی جهانی است می‌نماید.

پ 6 مکرر 2

کنفرانس جهانی از جامعه بین‌المللی می‌خواهد که از هر گونه تلاش برای رفع مشکل بدهی خارجی کشورهای در حال توسعه دریغ نرزد تا اینکه در سعی این دولت‌ها برای دستیابی به تحقق کامل حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مردم این کشورها مساعدت شود.

پ 7

بر کشورها و سازمان‌های بین‌المللی است که با همکاری با سازمان‌های غیردولتی شرایط مطلوب در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی برای تضمین برخورداری کامل و مؤثر از حقوق بشر را فراهم آورند.

کشورها بایستی همه موارد نقض حقوق بشر و عوامل بوجود آورنده آنها و نیز موانع برخورداری از این حقوق را از میان بردارند.

پ 7 مکرر

وجود گسترده فقر شدید مانع از برخورداری کامل و مؤثر از حقوق بشر می‌شود. رفع عاجل و امحاء نهایی آن بایستی در اولویت بالای برنامه‌های جامعه بین‌المللی باقی بماند.

پ 8

احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی بدون تبعیض از هر نظر، یک قاعده اساسی حقوق بشر بین‌المللی است. امحاء عاجل و همه‌جانبه کلیه اشکال نژادپرستی و تبعیض‌نژادی، تنفر از بیگانه و نابردباری‌های مربوط به آن از وظایف دارای اولویت برای جامعه بین‌المللی است. دولت‌ها بایستی اقدامات مؤثر برای جلوگیری و مبارزه با آنها بعمل آورند. گروه‌ها، نهادها، سازمان‌های بین‌الدولی و غیردولتی و افراد ترغیب می‌شوند که به تلاش‌های خود برای همکاری و هماهنگی فعالیت‌ها علیه این شرارت‌ها شدت بخشند.

پ 8 مکرر

کنفرانس جهانی از پیشرفت بعمل آمده در زمینه آرتایید استقبال می‌کند و از جامعه بین‌المللی و سیستم سازمان ملل می‌خواهد که به این روند مساعدت نمایند.

علاوه بر این کنفرانس جهانی تداوم اعمال خشونت علیه مبارزات صلح‌آمیز که جهت در هم پاشیدن آرتایید صورت می‌گیرد را تقبیح می‌کند.

پ 8 مکرر 2

اعمال، روش‌ها و شیوه‌های تروریستی در کلیه اشکال و تبلورهایش و نیز ارتباط آن در برخی از کشورها با قاچاق مواد مخدر فعالیت‌هایی هستند که با هدف نابودی حقوق بشر و آزادی‌های اساسی و دموکراسی، تهدید تمامیت ارضی، امنیت کشورها و بی‌ثبات نمودن دولت‌هایی که بطور قانونی ایجاد شده‌اند صورت می‌گیرد. جامعه بین‌المللی بایستی با انجام اقدامات لازم

همکاری برای مبارزه و مقابله با تروریسم بیافزاید.

پ 9

حقوق بشر زنان و دختران غیر قابل انکار است و بخش لاینفک آن و غیر قابل تفکیک حقوق جهانی بشر را تشکیل می‌دهد. شرکت کامل و مساعدت زنان در حیات سیاسی، مدنی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و امحاء کلیه اشکال تبعیض بر اساس جنس از اولویت اهداف جامعه بین‌المللی است.

خشونت بر اساس جنس و کلیه اشکال اذیت و آزار و استعمار جنسی از جمله اعمالی که ناشی از تعصبات فرهنگی و قاچاق بین‌المللی که با کرامت و ارزش بشر مغایر است بایستی از بین برود. این امر می‌تواند از طریق اقدامات قانونی و ملی و همکاری بین‌المللی در زمینه توسعه اقتصادی و اجتماعی، آموزش و پرورش، بهداشت و حمایت اجتماعی حاصل شود.

حقوق بشر زنان بخش لاینفک فعالیت‌های حقوق بشر سازمان ملل برای ارتقاء اسناد حقوق بشر مربوط به زنان را تشکیل می‌دهد. کنفرانس جهانی از دولت‌ها، نهادها و سازمان‌های بین‌الدولی و غیردولتی می‌خواهد که به تلاش‌های خود در حمایت و ارتقاء حقوق بشر زنان و دختران وسعت بخشند.

پ 10

با توجه به اهمیت ارتقاء و حمایت از حقوق افراد متعلق به اقلیتها و مساعدتی که این امر در ثبات سیاسی و اجتماعی کشورهایی که این افراد در آنها بسر می‌برند دارد، کنفرانس جهانی حقوق بشر بر وظیفه دولت‌ها برای تضمین حق افراد متعلق به اقلیت‌ها در برخورداری کامل و مؤثر از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی بدون تبعیض از هر نظر و تساوی کامل در برابر قانون طبق "اعلامیه سازمان ملل در زمینه حقوق افراد متعلق به اقلیت‌های قومی مذهبی و زبانی" تأکید می‌نماید.

افراد متعلق به اقلیت‌ها حق دارند بطور آزادانه و بدون دخالت یا هر گونه تبعیض از فرهنگ خود برخوردار شوند و شعائر مذهبی خود را به عمل آورند و در منزل و محافل عمومی به زبان خود تکلم کنند.

پ 11

کنفرانس جهانی کرامت ذاتی و مساعدت منحصر به فرد مردم بومی در توسعه و کثرت (Plurality) جامعه را تأیید می‌کند و قویا بر تعهد جامعه بین‌المللی برای بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و برخورداری آنان از فوائد توسعه تصریح می‌نماید. کشورها بایستی شرکت کامل و آزادانه مردم بومی در کلیه جنبه‌های جامعه بویژه موضوعاتی که مبتلا به آنان می‌باشد را تضمین نمایند. با توجه به اهمیت ارتقاء و حمایت از حقوق مردم بومی و مساعدتی که چنین ارتقاء و حمایتی در ثبات سیاسی و اجتماعی کشورهایی که این مردم در آنها زندگی می‌کنند دارد، کشورها بایستی طبق حقوق بین‌الملل اقدامات مثبت و مقتضی را برای تضمین احترام به کلیه موارد حقوق بشر و آزادی‌های اساسی مردم بومی بر اساس تساوی و عدم تبعیض بعمل آورند و ارزش و تنوع هویت‌ها، فرهنگ‌ها و سازمان اجتماعی آنها را برسمیت بشناسند.

پ 12

کنفرانس جهانی با استقبال از الحاق گروه زیادی از کشورها به میثاق حقوق کودک و با توجه به برسمیت شناختن حقوق بشر کودکان در اعلامیه و برنامه عملی که در اجلاس سران بتصویب رسید خواستار الحاق جهانی به میثاق مذکور تا سال 1995 می‌گردد و از کشورهای عضو می‌خواهد از طریق تصویب لایحه‌های قانونی و اقدامات اداری و سایر تدابیر لازم و اختصاص حداکثر ممکن از منابع موجود خود بطور مؤثر، میثاق مذکور را به مورد اجرا گذارند. در کلیه اقدامات مربوط به کودکان بایستی عدم تبعیض و رعایت هر چه بیشتر منافع کودکان مورد توجه قرار گیرد و نظرات آنان ملحوظ گردد. مکانیزم‌های ملی و بین‌المللی و برنامه‌هایی برای تقویت دفاع و حمایت از کودکان بویژه دختران، کودکان بی‌سرپرست، کودکان خیابانی، کودکانی که از نظر اقتصادی و جنسی تحت استعمار قرار دارند، از جمله کودکانی که برای مطامع دیگران در تهیه مطالب مستهجن، فحشاء یا فروش اعضا و جوارح مورد استفاده قرار می‌گیرند، کودکان بیمار از جمله کودکان مبتلا به بیماری‌های ایدز، کودکان آواره، کودکانی که در بازداشت بسر می‌برند، استفاده از کودکان در درگیری‌های مسلحانه و نیز کودکانی که قربانی گرسنگی، اعتیاد و سایر بلاهای غیرمترقبه می‌باشند باید تهیه و به مورد اجرا گذاشته شود. همکاری و اتحادیه بین‌المللی جهت حمایت از اجرای این میثاق و حقوق کودکان بعنوان اولویت برنامه حقوق بشر سیستم گسترده سازمان ملل باید تقویت گردد.

کنفرانس جهانی همچنین تأکید می‌کند که کودکان برای توسعه کامل و هماهنگ شخصیت خود نیاز دارند که در یک محیط خانوادگی که بایستی بنوبه خود مورد حمایت گسترده‌تر قرار گیرد رشد و بزرگ شوند.

پ 12 مکرر

توجه ویژه‌ای باید در حق معلولین از جمله شرکت فعال و بدون تبعیض آنان در جامعه و برخورداری آنان از کلیه حقوق بشر و آزادیهای اساسی بعمل آید.

پ 13

کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که هر فرد که تحت اذیت و آزار قرار دارد بدون تبعیض از هر نظر حق دارد در صدد جستجوی پناهندگی به کشورهای دیگر و برخورداری از حق پناهندگی باشد و حق دارد به کشور خودش بازگردد. در همین رابطه کنفرانس جهانی بر اهمیت اعلامیه جهانی حقوق بشر، کنوانسیون 1951 در مورد وضعیت پناهندگان، پروتکل 1967 و اسناد منطقه‌ای در این زمینه تأکید می‌نماید. کنفرانس از کشورهایی که همچنان تعداد زیادی از پناهندگان را در سرزمین خود قبول کرده و میزبان آنها می‌باشند و نیز دفتر کمیساریای عالی پناهندگان بخاطر اهمیتی که در انجام مأموریت محوله دارد تشکر و سپاسگزاری می‌نماید. علاوه بر این کنفرانس از دفتر آژانس سازمان ملل برای کار و رفاه پناهندگان فلسطینی در خاور نزدیک سپاسگزاری می‌نماید.

کنفرانس جهانی حقوق بشر این مطلب را تأیید می‌کند که نقض فاحش حقوق بشر از جمله در درگیری‌های مسلحانه از عوامل پیچیده‌ای است که منجر به آواره شدن مردم می‌شود.

کنفرانس جهانی حقوق بشر تأیید می‌کند که با توجه به پیچیدگی بحران جهانی پناهندگان و طبق منشور سازمان ملل، اسناد بین‌المللی ذیربط و اتحاد بین‌المللی و با روحیه مشارکت در قبول بار پناهندگان، یک رهیافت همه جانبه از طرف جامعه بین‌المللی بر اساس هماهنگی و همکاری با کشورهای ذیربط و سازمان‌های مربوطه با توجه به چارچوب اختیارات کمیساریای عالی پناهندگان ضروری است. این رهیافت‌ها بایستی توسعه استراتژی‌هایی را برای یافتن عوامل بوجود آورنده این پدیده و تأثیر آن بر جابجایی و انتقال پناهندگان و آوارگان، تقویت آمادگی در موارد اضطراری و مکانیزم‌های پاسخگویی به نیازها، مقررات لازم برای حمایت و کمک مؤثر با توجه به نیازهای ویژه زنان و کودکان و نیز حصول به راحل‌های پایدار که در درجه اول از طریق بازگشت شرافتمندانه و امن و داوطلبانه پناهندگان و راحل‌هایی که از طرف کنفرانس‌های بین‌المللی مربوط به پناهندگان تصویب شده است را شامل گردد.

کنفرانس جهانی حقوق بشر بر مسئولیت دولتها بویژه مسئولیت کشورهای مبدأ تأکید می‌کند. با توجه به این رهیافت همه جانبه، کنفرانس جهانی حقوق بشر بر اهمیت قائل شده توجه خاص از جمله از طریق سازمان‌های بشردوستانه و بین‌الدولی و یافتن راحل‌های پایدار به مشکلات مربوط به افراد آواره داخلی از جمله بازگشت امن و داوطلبانه آنها و بازپرویشان تأکید می‌کند. این کنفرانس نیز طبق منشور سازمان ملل متحد و اصول بشردوستانه بین‌المللی بار دیگر بر اهمیت و ضرورت کمک‌های بشردوستانه به قربانیان حوادث طبیعی و غیرطبیعی تأکید می‌کند.

پ 14

نسبت به ارتقاء و حمایت از حقوق افراد متعلق به گروه‌های آسیب‌پذیر از جمله کارگران مهاجر، امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه آنان و تقویت و اجرای هر چه مؤثرتر اسناد موجود در زمینه حقوق بشر اهمیت زیادی داده شود. کشورها موظفند اقدامات مقتضی در سطح ملی بویژه در زمینه‌های آموزشی، بهداشتی و حمایت اجتماعی برای ارتقاء و حمایت از حقوق اقشار آسیب‌پذیر جامعه بعمل آورده و شرکت آندسته از افراد متعلق به این اقشار که مایل به یافتن راحل‌هایی برای مشکلاتشان هستند را فراهم آورد.

پ 14 مکرر

کنفرانس جهانی تأیید می‌کند که فقر شدید و محرومیت اجتماعی بعنوان نقض کرامت انسانی تلقی می‌شود و لازم است اقدامات عاجلی برای حصول به دانش و اطلاعات بهتری از فقر شدید و عوامل بوجود آورنده آن از جمله عواملی که ناشی از مشکلات توسعه‌ای می‌شود بعمل آید تا حقوق بشر افرادی که از فقر شدید رنج می‌برند تأمین شود و فقر شدید و محرومیت اجتماعی از میان برداشته شود و برخورداری از فوائد پیشرفت اجتماعی ارتقاء یابد. لازم است کشورها شرکت مردم فقیر در مراحل تصمیم‌گیری در جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند را تسهیل نموده و حقوق بشر این افراد را ارتقاء دهند و اقدامات لازم را برای مبارزه با فقر شدید بعمل آورند.

پ 15

کنفرانس جهانی از پیشرفت بعمل آمده در تدوین اسناد حقوق بشر که روندی پویا و در حال تکامل داشته است استقبال نموده و الحاق جهانی به میثاق‌های حقوق بشر را ترغیب می‌نماید. کلیه کشورها تشویق می‌شوند که به این اسناد بین‌المللی

ملحق شوند و تا حد ممکن از قائل شدن تحفظ نسبت به مقررات مندرج در آنها اجتناب ورزند.

پ 16

هر کشوری بایستی چارچوب مؤثر جهت جبران ناملایمات و خسارات ناشی از نقض‌های حقوق بشر فراهم آورد لازمه تحقق کامل و بدون تبعیض حقوق بشر روند دموکراسی و توسعه اقتصادی مستمر وجود دستگاه قضاییه از جمله ارگانهای مجری قانون و دادستانی‌ها علی‌الخصوص وجود یک نظام قضایی مستقل و وکلای مستقل براساس استانداردهای مندرج در اسناد بین‌المللی حقوق بشر می‌باشند.

پ 17

کنفرانس جهانی ترس و نگرانی (dismay) خود را از نقض حقوق بشر بویژه نقض‌هایی که در شکل ژنوسید، "پاکسازی قومی" و تجاوز به زنان بطور مستمر و وضعیت‌های جنگی، ایجاد وضعیت‌هایی که منجر به اخراج دستجمعی و آواره شدن و پناهنده شدن مردم می‌شود ابراز می‌دارد. کنفرانس در حالیکه قویاً اینگونه اعمال تکرار دهنده را محکوم می‌نماید مجدداً تأکید می‌کند که مسبب اینگونه جرائم بایستی مجازات شده و اینگونه اعمال عاجلاً متوقف شود.

پ 18

کنفرانس جهانی نگرانی شدید خود را از تداوم نقض حقوق بشر در کلیه نقاط دنیا که در بی‌توجهی نسبت به استانداردهای مندرج در اسناد بین‌المللی حقوق بشر و حقوق بشردوستانه بین‌المللی صورت می‌گیرد و عدم جبران خسارت بطور کافی و مؤثر از قربانیان اینگونه اعمال اعلام می‌دارد.

پ 19

علاوه بر آن کنفرانس جهانی حقوق بشر نگرانی خود را از نقض گسترده و مستمر حقوق بشر و وضعیت‌هایی که در نقاط مختلف دنیا همچنان موانع جدی در برخورداری از حقوق بشر را فراهم می‌کند اعلام داشته و آنرا محکوم می‌نماید. از جمله موارد این نقض‌ها و موانع شکنجه و رفتارها یا مجازات‌های خشن، غیرانسانی و خفت‌آور، اعدام‌های اختصاری و خودسرانه، بازداشت‌های خودسرانه، ناپدید شدن افراد، کلیه اشکال نژادپرستی، تبعیض نژادی و آپارتاید، اشغال خاک یک کشور توسط نیروهای خارجی و سلطه‌بیگانه، تنفر از بیگانه، فقر، گرسنگی و سایر محرومیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، نابردباری مذهبی، تروریسم، تبعیض علیه زنان و فقدان حاکمیت قانون می‌باشند.

پ 19 مکرر

کنفرانس جهانی حقوق بشر از کشورها می‌خواهد تا از هر اقدام یکجانبه‌ای که مطابق حقوق بین‌الملل و منشور سازمان ملل نمی‌باشد و مانع روابط تجاری میان کشورها است و تحقق کامل حقوق بشر که در اعلامیه جهانی حقوق بشر بویژه حق هر کس به برخورداری از یک سطح مناسب زندگی برای تندرستی و رفاه لازم می‌باشد از جمله تغذیه و مراقبت پزشکی، بهداشت و خدمات ضروری اجتماعی تصریح شده است ممانعت ورزد. کنفرانس جهانی تأکید دارد که مواد غذایی نباید بعنوان یک ابزار برای اعمال فشار سیاسی مورد استفاده قرار گیرد.

پ 20

کنفرانس جهانی تأیید می‌کند که کشورها موظفند طبق اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سایر اسناد بین‌المللی در زمینه حقوق بشر تضمین نمایند که تحصیلات و آموزش با هدف تقویت احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی باشد. کنفرانس جهانی بر ارجحیت گنجاندن موضوع حقوق بشر در برنامه‌های آموزشی تأکید می‌کند و از همه دولت‌ها می‌خواهد به این امر توجه نمایند. تحصیلات و آموزش بایستی به حصول درک بیشتر، بردباری، صلح و روابط دوستانه میان ملت‌ها نژادها و فرق مذهبی کمک نماید و مشوقی برای فعالیت‌های سازمان ملل در تعقیب این اهداف باشد.

پ 21

باید بر تلاش‌هایی که جهت ایجاد شرایطی که بواسطه آن هر شخصی بتواند از حقوق جهانی بشر و آزادی‌های اساسی برخوردار باشد افزوده شود و کشورهایی که در این امر نیاز به مساعدت دارند کمک لازم ارائه گردد. دولت‌ها، سازمان ملل و سایر سازمان‌های بین‌المللی ترغیب می‌شوند که بر حجم منابعی که جهت برنامه با اهداف ذیل تنظیم می‌نمایند بطور چشمگیری بیفزایند، قانونگذاری ملی، نهادهای ملی و زیربناهای مربوط به حفظ حاکمیت قانون و دموکراسی، کمک در زمینه

انتخابات، آگاهی دادن به حقوق بشر از طریق آموزش، تعلیم و تحصیل و شرکت عموم مردم و جامعه مدنی.

پ 22

برنامه‌های خدمات مشورتی و همکاری فنی تحت نظارت مرکز حقوق بشر بایستی بطور مؤثر تقویت شود و از تنوع بیشتری برخوردار باشد و بدین ترتیب کمک عمده‌ای در رعایت حقوق بشر بنماید. از کشورها خواسته می‌شود تا به کمک‌های خود تحت این برنامه هم از طریق بودجه عادی سازمان ملل و هم از طریق کمک‌های داوطلبانه بیافزایند.

اجرای کامل و مؤثر فعالیت‌های سازمان ملل در ارتقاء و حمایت از حقوق بشر بایستی اهمیت زیادی را که از طریق منشور سازمان ملل به حقوق بشر داده شده است، نیازها و خواسته‌های فعالیت‌های حقوق بشر سازمان ملل که از طرف کشورهای عضو مأموریت داده می‌شود را منعکس نماید. بهمین منظور فعالیت‌های حقوق بشر سازمان ملل بایستی از طریق افزایش منابع مالی تأمین گردد.

پ 23

کنفرانس جهانی حقوق بشر نقش مهم و سازنده نهادهای ملی برای ارتقاء حمایت از حقوق بشر، بویژه در ظرفیت مشورتی خود نزد مقامات ذیربط، نقش آنان و جبران نقض حقوق بشر، نشر اطلاعات مربوط به حقوق بشر و آموزش حقوق بشر را مورد تأیید قرار می‌دهد.

پ 24

ترتیبات منطقه‌ای نقش اساسی در ارتقاء و حمایت از حقوق بشر ایفاء می‌نمایند. آنها باید استانداردهای جهانی حقوق بشر را که در اسناد بین‌المللی حقوق بشر مندرج است تقویت و حمایت نمایند.

کنفرانس جهانی تلاش‌هایی را که جهت تقویت اینگونه ترتیبات و افزایش فعالیت‌های حقوق بشر سازمان ملل را مورد تأیید قرار می‌دهد.

کنفرانس جهانی ضرورت بررسی امکان ایجاد ترتیبات منطقه‌ای و منطقه‌های فرعی برای ارتقاء و حمایت از حقوق بشر در مناطقی که اینگونه ترتیبات هنوز وجود ندارد را مورد تأکید قرار می‌دهد.

پ 25

کنفرانس جهانی حقوق بشر اهمیت نقش سازمان‌های غیردولتی در ارتقاء حقوق بشر و فعالیت‌های بشر دوستانه در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی را به رسمیت می‌شناسد. کنفرانس کمک اینگونه سازمانها در افزایش آگاهی عموم از موضوعات حقوق بشر، در هدایت آموزش و تحقیقات در این زمینه، ارتقاء و حمایت از حقوق بشر و آزادیهای اساسی را مورد توجه قرار می‌دهد. در حالی که تأیید می‌کند مسئولیت اساسی تدوین اسناد مربوط به حقوق بشر با دولت‌ها است، معزدا نقش و کمک سازمان‌های غیردولتی در این روند را مورد تأیید قرار می‌دهند. به همین منظور کنفرانس جهانی اهمیت ادامه بحث و گفتگو و همکاری میان دولت‌ها و سازمان‌های غیردولتی را مورد تأکید قرار می‌دهد. سازمان‌های غیردولتی و اعضای آنها که بطور اصیل و واقعی در زمینه حقوق بشر فعالیت دارند بایستی از حقوق بشر و آزادی‌های شناخته شده در اعلامیه جهانی حقوق بشر و از حمایت قوانین داخلی برخوردار باشند. از این حقوق و آزادی‌ها نبایستی برخلاف اهداف و اصول منشور سازمان ملل استفاده شود. در انجام فعالیت‌های حقوق بشری سازمان‌های غیردولتی در چارچوب قوانین داخلی و اعلامیه‌های جهانی حقوق بشر نباید دخالت نمود.

پ 26

کنفرانس جهانی با تأکید بر اهمیت اطلاعات عینی، مسئولانه و بیطرفانه در زمینه موضوعات مربوط به حقوق بشر و بشر دوستانه بر مشارکت هر چه بیشتر رسانه‌های جمعی تأکید می‌نماید. این رسانه‌ها بایستی در چارچوب قوانین داخلی آزاد بوده و مورد حمایت قرار گیرند.

فصل سوم

هماهنگی بیشتر پیرامون حقوق بشر در سیستم سازمان ملل متحد

1. "کنفرانس جهانی"، هماهنگی بیشتر برای حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی در چارچوب سیستم سازمان ملل را توضیح می‌نماید. بدین منظور "کنفرانس جهانی" از کلیه ارگان‌های سازمان ملل، ارکان و آژانس‌های تخصصی که

فعالیت‌های آنها در ارتباط با حقوق بشر است می‌خواهد که بمنظور تقویت، عقلایی کردن و در یک جریان قرار دادن فعالیت‌هایشان، با در نظر گرفتن نیاز به پرهیز از دوباره کاری نالازم، با یکدیگر همکاری نمایند. همچنین کنفرانس جهانی به دبیرکل توصیه می‌کند، کارشناسان عالی‌رتبه ارگان‌های ذیربط سازمان ملل و آژانس‌های تخصصی، در جلسات سالانه خود، علاوه بر هماهنگ کردن فعالیت‌هایشان اثرات استراتژی‌ها و سیاست‌های خود جهت برخورداری از همه حقوق بشر را ارزیابی نمایند.

2. بعلاوه، "کنفرانس جهانی" از سازمان‌های منطقه‌ای و نهادهای برجسته مالی و توسعه بین‌المللی و منطقه‌ای نیز می‌خواهد که اثرات سیاست‌ها، برنامه‌های خود در ارتباط با برخورداری از حقوق بشر را ارزیابی نمایند.

2 مکرر. "کنفرانس جهانی" تصدیق می‌کند که آژانس‌های تخصصی و ارگان‌ها و نهادهای سیستم‌های سازمان ملل و نیز دیگر سازمان‌های بین‌الدولی که فعالیت‌های آنان در ارتباط با حقوق بشر است، در تنظیم، ارتقاء و اجرای استانداردهای حقوق بشر، در محدوده اختیارات مربوط به خود نقش حیاتی ایفا می‌نمایند و می‌بایست نتایج کنفرانس جهانی را در چارچوب زمینه‌های صلاحیت خود مورد اهمیت قرار دهند.

3. "کنفرانس جهانی" قویاً توصیه می‌کند که به منظور تشویق و تسهیل در تصویب الحاق یا (ابقاء) معاهدات بین‌المللی حقوق بشر و پروتکل‌های تصویب شده آن در چارچوب سیستم سازمان ملل و با هدف پذیرفته شدن جهانی شدن آن تلاش همگانی صورت گیرد. دبیرکل می‌بایست با مشورت با ارگان‌های ناظر بر اجرای معاهدات، برقراری گفتگوها با کشورهای که به معاهدات حقوق بشر ملحق نشده‌اند را به منظور شناسایی موانع، و طرق غلبه بر آنها مورد توجه قرار دهد.

4. "کنفرانس جهانی" کشورها را تشویق به محدود کردن میزان هر گونه تحقیقاتی که نسبت به ابزارهای بین‌المللی حقوق بشر دارند و تنظیم حتی‌الامکان دقیق و محدود تحفظات می‌نماید، و اینکه اطمینان حاصل کنند هیچیک از آنها با قصد و هدف معاهده ذیربط ناسازگار نبوده و بطور منظم تحفظات را به این امید که از میان برداشته شوند مورد بررسی قرار دهند.

5. "کنفرانس جهانی" نیاز به حفظ انسجام استانداردهای موجود بین‌المللی با کیفیت بالا و پرهیز از گسترش ابزارهای حقوق بشر را تصدیق نموده، رهنمودهای مربوط به تنظیم ابزارهای جدید بین‌المللی مندرج در قطعنامه 12/41 مجمع عمومی را مورد تأکید قرار داده و از ارگان‌های حقوق بشر سازمان ملل می‌خواهد، هنگام بررسی تنظیم استانداردهای جدید بین‌المللی، رهنمودهای فوق را مورد نظر قرار دهند، با ارگان‌های ناظر بر حسن اجرای معاهدات حقوق بشر پیرامون لزوم تنظیم استانداردهای جدید مشورت کنند و از دبیرخانه درخواست انجام بررسی‌های فنی ابزارهای پیشنهاد شده جدید را بنمایند.

6. "کنفرانس جهانی" توصیه می‌کند در موارد و هنگام لزوم و بنا به درخواست کشورهای مورد نظر عضو، مأمورین حقوق بشر به دفاتر منطقه‌ای سازمان ملل، بمنظور انتشار اطلاعات و ارائه آموزش و کمک‌های فنی دیگر در زمینه حقوق بشر اعزام شوند. لازم است آموزش حقوق بشر به کارشناسان سازمان ملل که برای خدمت در امور مربوط به حقوق بشر اعزام می‌شوند تشکیل شود.

7. "کنفرانس جهانی" از برپایی اجلاس‌های اضطراری "کمسیون حقوق بشر" بعنوان یک ابتکار مثبت و از اینکه طرق دیگر مقابله با تجاوزات حاد به حقوق بشر توسط ارگان‌های ذیربط سیستم سازمان ملل مورد توجه قرار گیرد استقبال می‌نماید.

منابع

1. "کنفرانس جهانی" با نگرانی از نابرابری فزاینده بین فعالیت‌های "مرکز حقوق بشر" و منابع انسانی، مالی و غیره موجود برای انجام آن «فعالیت‌ها و با در نظر گرفتن اینکه منابع، برای دیگر برنامه‌های مهم سازمان ملل مورد نیاز است، از دبیرکل و مجمع عمومی می‌خواهد تا از درون بودجه‌های عادی موجود و آتی سازمان ملل، برای افزایش قابل ملاحظه منابع جهت انجام برنامه‌های حقوق بشر اقدامات فوری بعمل آورده، و برای فراهم آوردن منابع فوق سریعاً اقدام نماید.

2. در این چارچوب، باید سهم بیشتری از بودجه عادی مستقیماً به "مرکز حقوق بشر"، برای پوشش هزینه‌ها و کلیه هزینه‌های دیگری که به عهده "مرکز حقوق بشر" است از جمله آنهایی که به ارگان‌های حقوق بشر سازمان ملل مربوط هستند اختصاص یابد. تأمین مالی داوطلبانه فعالیت‌های همکاری‌های فنی "مرکز"، می‌تواند به تقویت این بودجه کمک کند، "کنفرانس" خواستار کمک‌های سخاوتمندانه به صندوق‌های امانی موجود است.

3. "کنفرانس جهانی" از دبیرکل و مجمع عمومی درخواست تأمین منابع کافی انسانی، مالی و غیره برای "مرکز حقوق بشر" را دارد تا (این ارگان) بتواند فعالیت‌های خود را بطور مؤثر، کارآمد و سریع انجام دهد.

4. "کنفرانس جهانی" با توجه به نیازها به تضمین اینکه منابع انسانی و مالی برای انجام فعالیت‌های حقوق بشر، همان‌گونه که توسط ارگان‌های بین‌الدولی توصیه شده، موجود است، از دبیرکل می‌خواهد، براساس ماده 101 "منشور سازمان ملل"، و کشورهای عضو، بمنظور تأمین آن منابع، به نحوی که با اختیارات فزاینده تخصیص داده شده به "دبیرخانه" متناسب باشد رهیافت منسجمی اتخاذ نماید. "کنفرانس" از دبیرکل دعوت می‌نماید که بررسی کند آیا در برنامه چرخش بودجه، برای تضمین اجرای بموقع و مؤثر فعالیت‌های حقوق بشر به همان‌گونه که توسط کشورهای عضو توصیه شده، نیاز به اصلاح روندها، لازم یا مؤثر می‌باشد یا خیر.

مرکز حقوق بشر

1. کنفرانس جهانی بر اهمیت تقویت مرکز حقوق بشر سازمان ملل تأکید می‌کند.

2. مرکز حقوق بشر می‌بایست نقش مهمی در هماهنگی و جلب توجهات گسترده برای حقوق بشر را ایفاء نماید.

نقش کانونی مرکز حقوق بشر در شرایطی بنحو عالی تحقق می‌یابد که این مرکز بتواند با سایر ارگان‌های سازمان ملل هماهنگی کامل داشته باشد. کنفرانس جهانی، با تشخیص اهمیت نقش اجزاء تشکیل دهنده حقوق بشر در ترتیبات ویژه مربوط به عملیات حفظ صلح توسط سازمان ملل توصیه می‌نماید که دبیرکل تجربه گزارش دهی، و توانایی‌های مرکز حقوق بشر و مکانیزم‌های حقوق بشر را در انطباق با منشور سازمان ملل مورد ملاحظه قرار دهد. نقش هماهنگ‌کننده مرکز حقوق بشر همچنین براین مطلب دلالت دارد که دفتر مرکز حقوق بشر در نیویورک تقویت شده است.

3. امکانات کافی مرکز حقوق بشر برای سیستم گزارشگران موضوعی و کشوری، کارشناسان، گروه‌های کاری و کمیته‌های بوجود آمده از ابزارهای بین‌المللی حقوق بشر می‌بایست تضمین گردد. پیگیری توصیه‌ها بایستی بعنوان یک موضوع با اولویت مورد ملاحظه کمیسیون حقوق بشر قرار گیرد.

4. مرکز حقوق بشر می‌بایست نقش عمده‌تری در ارتقاء حقوق بشر ایفاء نماید و این نقش بایستی از طریق همکاری با کشورهای و توسط یک برنامه خدمات مشورتی و مساعدت‌های فنی توسعه یافته شکل گیرد. بدین منظور صندوق‌های داوطلبانه موجود می‌بایست بنحو اساسی توسعه یافته و بنحو کارآتر و هماهنگ‌تری مدیریت شوند. کلیه فعالیتها می‌بایست از قواعد مربوط به پروژه مدیریت آشکار، برنامه منظور بر ارزیابی پروژه که بصورت ادواری صورت می‌گیرد تبعیت نمایند. در این راستا نتیجه این گونه ارزیابی‌ها و سایر اطلاعات مربوطه بایستی مرتباً در دسترس باشد. مرکز حقوق بشر می‌بایست بویژه همه ساله حداقل یک اجلاس اطلاعاتی برگزار کنند که کلیه کشورهای عضو و سازمان‌هایی که مستقیماً در پروژه‌ها و برنامه‌های آن نقشی دارند بتوانند در آن شرکت نمایند.

متناسب کردن و تقویت دستگاه حقوق بشر سازمان ملل، از جمله موضوع ایجاد کمیساریای عالی سازمان ملل برای حقوق بشر

1. "کنفرانس جهانی" ضرورت ادامه متناسب کردن دستگاه حقوق بشر سازمان ملل با نیازهای جاری و آتی جهت ارتقاء و حمایت حقوق بشر، بنحوی که در بیانیه حاضر منعکس شده و در چارچوب توسعه‌ای متوازن و پایا برای همه مردم را مورد تصدیق قرار می‌دهد. ارگان‌های حقوق بشر سازمان ملل، بویژه باید هم‌آهنگی، کارائی و تأثیرگذاری خود را بهبود بخشند.

2. "کنفرانس جهانی حقوق بشر" به مجمع عمومی توصیه می‌کند هنگام بررسی گزارش "کنفرانس" در چهل و هشتمین اجلاس خود، به بررسی موضوع ایجاد "کمیساریای عالی حقوق بشر" و حمایت از همه حقوق بشر اولویت قائل شود.

تساوی، کرامت و بردباری

الف. نژادپرستی، تبعیض نژادی، تنفر از بیگانه و دیگر اشکال نابردبار

1. "کنفرانس جهانی" محو نژادپرستی، تبعیض نژادی، بویژه در اشکال بنیادی شده آنها، نظیر آپارتاید، یا منتج از مکاتب برتری یا انحصاریت نژادی یا اشکال معاصر و مظاهر نژادپرستی را بعنوان عمده‌ترین هدف جامعه بین‌المللی و برنامه ارتقاء جهانشمول حقوق بشر مورد توجه قرار می‌دهد.

ارگان‌ها و آژانس‌های سازمان ملل می‌باید تلاش‌های خود را برای اجرای چنین برنامه کاری که به "سومین دهه مبارزه با نژادپرستی و تبعیض نژادی" مربوط است و نیز مأموریت‌های بعدی به همین منظور را تقویت نمایند.

"کنفرانس جهانی" قویاً از جامعه بین‌المللی تقاضای کمک سخاوتمندانه به "صندوق امانی برنامه دهه مبارزه با نژادپرستی و تبعیض نژادی" را دارد.

2. "کنفرانس جهانی" از همه دولت‌ها انجام اقدامات فوری و اتخاذ سیاست‌های قاطع برای جلوگیری و مبارزه با کلیه اشکال و مظاهر نژادپرستی، تنفر از بیگانه یا نابردباری مربوط به آن در هر کجا که لازم باشد را با وضع قوانین مناسب، از جمله اقدامات کیفری، و با ایجاد نهادهای ملی برای مبارزه با چنین پدیده‌هایی خواستار است.

3. "کنفرانس جهانی" از تصمیم "کمیسیون حقوق بشر" مبنی بر تعیین یک گزارشگر ویژه برای اشکال معاصر نژادپرستی،

تبعیض نژادی، تنفر از بیگانه و نابردباری‌های مربوط به آن استقبال می‌کند. همچنین "کنفرانس جهانی" از همه کشورهای عضو "کنوانسیون بین‌المللی محو کلیه اشکال تبعیض نژادی تقاضا دارد تنظیم اعلامیه‌ای تحت ماده 4 کنوانسیون را مورد توجه قرار دهند.

4. "کنفرانس جهانی" از کلیه دولت‌ها می‌خواهد تا طبق تعهدات بین‌المللی جهت مقابله با نابردباری و تجاوزات مربوط به آن در خصوص مذهب یا اعتقادات از جمله اعمال تبعیض علیه زنان و از جمله بیحرمتی به اماکن مذهبی را بکار برده، حق افراد به داشتن آزادی افکار، عقاید، بیان و مذهب را به رسمیت بشناسند.

همچنین "کنفرانس" از کلیه کشورها دعوت می‌کند تا مفاد "اعلامیه محو کلیه اشکال نابردباری و تبعیض مبتنی بر مذهب یا اعتقاد" را به مورد اجرا بگذارند.

5. "کنفرانس جهانی" تأکید می‌نماید که کلیه افرادی که دست به اقدامات جنایی در ارتباط با پاکسازی نژادی می‌زنند یا اجازه آنرا می‌دهند، شخصاً برای این چنین تجاوزات به حقوق بشر مسئول و پاسخگو بوده و اینکه جامعه بین‌المللی می‌باید همه تلاش خود را برای اجرای عدالت در مورد آنانیکه قانوناً مسئول این چنین تجاوزاتی هستند بکار برد.

6. "کنفرانس جهانی" از کلیه کشورها می‌خواهد بطور انفرادی یا دستجمعی جهت مقابله با اعمال پاکسازی نژادی و خاتمه دادن سریع به آن، اقدامات فوری بعمل آورند. قربانیان این عمل شنیع پاکسازی نژادی محق به دریافت درمانهای مناسب و مؤثر هستند.

ب - افراد متعلق به اقلیتهای ملی یا قومی، مذهبی و زبانی

1. "کنفرانس جهانی" از کمیسیون حقوق بشر می‌خواهد، همانگونه که در اعلامیه سازمان ملل در خصوص افراد متعلق به اقلیت‌های ملی یا قومی مذهبی و زبانی درج شده است به منظور ارتقاء و حمایت مؤثر حقوقشان، راه‌ها و امکاناتی را مورد بررسی قرار دهد و در این راستا کنفرانس جهانی از مرکز حقوق بشر می‌خواهد براساس درخواست دولتهای ذیربط و بعنوان بخشی از برنامه خدمات مشورتی و کمک‌های فنی، مهارت و تخصص‌های شایسته در زمینه موضوعات اقلیت‌ها و حقوق بشر و همچنین جلوگیری و حل اختلافات در وضعیت‌های موجود یا بالقوه‌ای که اقلیت‌ها در آن درگیر هستند مساعدت نماید.

2. "کنفرانس جهانی" کشورها و جامعه بین‌المللی را به ارتقاء و حمایت از حقوق افراد متعلق به اقلیت‌های ملی یا قومی مذهبی و زبانی همانگونه که در اعلامیه سازمان ملل در خصوص حقوق افراد متعلق به اقلیت‌های ملی یا قومی مذهبی و زبانی درج گردیده ترغیب می‌کند.

3. اقداماتی که عندالاجتضاء می‌بایست انجام شود، شامل تسهیل مشارکت کامل آنها (اقلیتهای یاد شده) در تمامی ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، مذهبی و فرهنگی جامعه و در پیشرفت اقتصادی و توسعه در کشورشان می‌گردد.

ب (مکرر): مردم بومی

1. کنفرانس جهانی از گروه کاری مربوط به جمعیت‌های بومی کمیسیون فرعی جلوگیری از تبعیض و حمایت از اقلیتهای می‌خواهد که کار تنظیم پیش‌نویس اعلامیه حقوق مردم بومی را در یازدهمین اجلاس خود تکمیل نماید.

2. کنفرانس جهانی به کمیسیون حقوق بشر توصیه می‌نماید که تجدید مأموریت گروه کاری جمعیت‌های بومی را پس از آنکه گروه مزبور پیش‌نویس اعلامیه جمعیت‌های بومی را تکمیل نمود مورد ملاحظه قرار دهد.

3. کنفرانس جهانی همچنین توصیه می‌کند که برنامه‌های مربوط به خدمات مشورتی و کمک‌های فنی سیستم سازمان ملل به درخواست کمک کشورها که منافع مستقیمی برای جمعیت‌های بومی آنها در بردارد با نظر مثبت پاسخ دهند. کنفرانس جهانی همچنین توصیه می‌کند بدین منظور و در چارچوب کلی تقویت فعالیتهای مرکز حقوق بشر همانگونه که در این سند پیش‌بینی شده است منابع انسانی و مالی کافی برای مرکز فراهم گردد.

4. کنفرانس جهانی کشورها را ترغیب می‌نماید تا مشارکت کامل و آزادانه مردم بومی در کلیه ابعاد جامعه بویژه در زمینه موضوعاتی که مربوط به آنها می‌شود را تضمین نماید.

5. کنفرانس جهانی تصویب می‌نماید که مجمع عمومی از ژانویه 1994 یک دهه را بعنوان دهه بین‌المللی مردم بومی جهان اعلان نماید، این اعلان شامل برنامه‌های عملگرایی‌های است که با مشارکت مردم بومی در خصوص آنها تصمیم‌گیری می‌شود. بدین منظور یک صندوق اعتباری داوطلبانه، مناسب می‌بایست تأسیس شود.

در چارچوب چنین دهه‌ای، تأسیس یک مجمع دائمی برای بومی در سیستم سازمان ملل می‌بایست مورد ملاحظه قرار گیرد.

ب (مکرر دوم) کارگران مهاجر

- کنفرانس جهانی کلیه کشورها را ترغیب می‌نماید تا حمایت از حقوق بشر تمامی کارگران مهاجر و خانواده‌هایشان را تضمین

نماید.

- کنفرانس جهانی ملاحظه می‌کند ایجاد شرایطی که منجر به پرورش بیشتر توازن، هم‌آهنگی و بردباری بین کارگران مهاجر و بقیه جامعه کشوریکه آنها (کارگران مهاجر) در آن اقامت دارند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

- کنفرانس جهانی از کشورها دعوت می‌کند احتمال امضاء و تصویب کنوانسیون بین‌المللی حقوق تمامی کارگران مهاجر و خانواده‌هایشان را در اولین زمان ممکن مورد ملاحظه قرار دهند.

ج - موقعیت مساوی و حقوق بشر زنان

1. کنفرانس جهانی، برخورداری کامل و مساوی زنان از کلیه حقوق بشر و اینکه این امر نزد دولت‌ها، سازمان ملل یک موضوع با اولویت تلقی گردد را توصیه می‌کند.

کنفرانس جهانی همچنین بر اهمیت یکپارچگی و مشارکت کامل زنان هم‌عنوان عاملان و هم‌عنوان بهره‌مند شوندگان مراحل توسعه تأکید کرده و نیز اهداف تعیین شده در برنامه اقدامات جهانی برای زنان در جهت توسعه پویا و متساوی همانگونه که در فصل 24 دستورکار 21 اعلامیه ریو درج شده است تصریح می‌کند.

2. وضعیت مساوی و حقوق بشر زنان می‌بایست با جریان اصلی سیستم‌های فعالیتهای گسترده سازمان ملل یکی شود. این موضوعات می‌بایست بطور مرتب و سیستماتیک در ارگان‌ها و مکانیزم‌های مربوطه سازمان ملل مورد توجه و رسیدگی قرار گیرند. بویژه می‌بایست گام‌هایی بمنظور افزایش همکاری و ارتقاء بیشتر ائتلاف بین مقاصد و اهداف کمیسیون موقعیت زنان، کمیسیون حقوق بشر، کمیته امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان (UNIFEM)، (CEDAW)، برنامه توسعه سازمان ملل (UNDP) و سایر آژانس‌های سازمان ملل، برداشته شود. در این زمینه، همکاری و هماهنگی بین مرکز حقوق بشر و بخش مربوط به پیشرفت زنان می‌بایست تقویت شود.

3. کنفرانس جهانی به ویژه بر اهمیت تلاش جهت از بین بردن خشونت علیه زنان در جامعه و زندگی خصوصی، امحاء کلیه اشکال تهدیدات جنسی و سوء استفاده‌های جنسی، استثمار و قاچاق زنان، امحاء تبعیض ناشی از جنسیت در اجرای عدالت، و از بین بردن هر گونه اختلافی که ممکن است بین حقوق زنان و آثار مضر ناشی از اعمال بعضی از روشها و عادات سنتی، تبعیضات فرهنگی و افراط گرایی مذهبی وجود آید تأکید می‌کند. کنفرانس جهانی از مجمع عمومی می‌خواهد پیش‌نویس اعلامیه مربوط به خشونت علیه زنان را تصویب نموده و کشورها را ترغیب نماید با خشونت علیه زنان مطابق مفاد اعلامیه مزبور مبارزه کنند.

نقض حقوق بشر در شرایط درگیری مسلحانه، نقض اصول اساسی حقوق بشر و قوانین انساندوستانه بین‌المللی است. اینگونه موارد نقض حقوق از جمله قتل، تجاوز سیستماتیک، بهره‌برداری جنسی، بارداری اجباری، بویژه یک واکنش مؤثر را می‌طلبد.

4. کنفرانس جهانی امحاء کلیه اشکال تبعیض علنی و مخفیانه علیه زنان را ترغیب می‌کند. سازمان ملل می‌بایست هدف تصویب جهانی کنوانسیون امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان از سوی تمامی کشورها تا سال 2000 را تشویق نماید. راه‌ها و روش‌های مخاطب قرار دادن تحفظات بویژه تعداد کثیر تحفظات کشورها در قبال کنوانسیون مذکور می‌بایست تقویت گردد. از جمله کمیته امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان (CEDAW) می‌بایست به کار بررسی تحفظات کشورها در قبال کنوانسیون ادامه دهد. کشورها می‌بایست ترغیب شوند که تحفظات خود را که در مغایرت با مقصود و هدف کنوانسیون مزبور بوده و یا قوانین معاهدات بین‌المللی ناسازگار است بازپس گیرند.

5. ارگانهای نظارت کننده منبعث از ابزارهای بین‌المللی حقوق بشر می‌بایست اطلاعات ضروری را منتشر کنند تا زنان بتوانند بهره‌گیری مؤثرتری از روشهای اجرایی موجود در پیگیری بهره‌مند شدن کامل و مساوی حقوق بشر و بدون تبعیض‌شان داشته باشند. همچنین بمنظور تقویت اجراء تعهد به تساوی و حقوق بشر زنان روش‌های جدیدی می‌بایست اتخاذ گردد. کمیسیون وضعیت زنان (CSW) و کمیته امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان (CEDAW) می‌بایست سریعاً احتمال معرفی حق ارائه شکایت از طریق آماده نمودن یک پروتکل اختیاری به کنوانسیون امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان را مورد بررسی قرار دهند.

کنفرانس جهانی از تصمیم کمیسیون حقوق بشر برای بررسی انتصاب یک گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان در جریان پنجاهمین اجلاس استقبال می‌کند.

6. کنفرانس جهانی، اهمیت برخورداری زنان از بالاترین استانداردهای سلامتی جسمی و روانی در سراسر طول عمرشان را مورد شناسایی قرار می‌دهد کنفرانس جهانی در زمینه کنفرانس جهانی زنان، و کنوانسیون امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان، همچنین بیانیه 1968 تهران، باردیگر براساس تساوی بین زنان و مردان در حق زنان در برخورداری از توجهات بهداشتی قابل دسترسی و کافی، خدمات برنامه تنظیم خانواده و همچنین دسترسی مساوی به آموزش و پرورش در کلیه سطوح تأکید می‌کند.

7. ارگان‌های نظارت کننده منبعث از ابزارهای بین‌المللی حقوق بشر می‌بایست با استفاده از آمار و ارقام مبتنی بر جنسیت، وضعیت زنان و حقوق بشر زنان را در بررسی‌ها و یافته‌هایشان منظور نمایند. کشورها می‌بایست تشویق شوند تا در گزارشات خود به ارگان‌های مذکور اطلاعاتی را در خصوص وضعیت زنان بصورت موقت و یا دائمی ارائه نمایند کنفرانس جهانی با رضایت به این

مطلب توجه می‌کند که کمیسیون حقوق بشر در جریان اجلاس 49 خود قطعنامه را به تصویب رساند که در آن گفته شده است گزارا شگران و گروه‌های کاری در زمینه حقوق بشر نیز می‌بایست به انجام چنین کاری تشویق شوند.

(قطعنامه 46/1993) گام‌هایی نیز می‌بایست توسط بخش مربوط به پیشرفت زنان در همکاری با سایر ارگان‌های سازمان ملل بویژه مرکز حقوق بشر سازمان ملل جهت تضمین اینکه فعالیت‌های حقوق بشری سازمان ملل مرتباً نقض حقوق بشر زنان از جمله سوءاستفاده‌های مبتنی بر جنسیت را مورد توجه و رسیدگی قرار دهند برداشته شود. آموزش و تعلیم پرسنل حقوق بشر و کمک‌های انساندوستانه سازمان ملل جهت مساعدت به آنها در شناسایی و مقابله با نقض حقوق بشر ویژه زنان و انجام فعالیت‌هایشان بدون تعصب جنسیتی می‌بایست تشویق گردد.

8. کنفرانس جهانی دولت‌ها و سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی را به تسهیل دسترسی زنان به پست‌های تصمیم‌گیرنده و مشارکت بیشتر آنها در مراحل تصمیم‌گیری ترغیب می‌نماید. کنفرانس برداشتن گام‌های بیشتر در دبیرخانه سازمان ملل جهت انتصاب و ارتقاء کارمندان عضو و سایر ارگان‌های اصلی و زیر مجموعه‌ای مطابق با منشور سازمان ملل را تشویق می‌نماید.

د- حقوق کودک

1. کنفرانس جهانی اصول بیانیه "نخستین خواست برای کودکان" (CALL FORER)

CHILDREN FIRST) را مورد تصریح قرار داده و در این رابطه بر اهمیت تلاش‌های عمده ملی و بین‌المللی بویژه تلاش‌های صندوق کودکان (UNICEF) برای ارتقاء احترام به حق بقاء، حمایت، توسعه و مشارکت کودکان تأکید می‌کند.

2. به منظور دستیابی به تصویب و پذیرش جهانی کنوانسیون حقوق کودک تا سال 1995 و امضاء اعلامیه اجلاس سران جهان، برنامه اقدام و همچنین اجراء و اثر آنها از سوی تمامی کشورها باید اقداماتی انجام گیرد. کنفرانس جهانی کشورها را ترغیب می‌نماید که تحفظات خود را در قبال کنوانسیون در صورتی که در مغایرت با اهداف کنوانسیون و یا در تعارض با قوانین معاهدات بین‌المللی است باز پس گیرند.

3. کنفرانس جهانی تمامی کشورها را ترغیب می‌کند تا اقدامات را بمنظور بکارگیری منابع موجود در بالاترین سطح ممکن با حمایت همکاری بین‌المللی بمنظور دستیابی به اهداف برنامه اقدام اجلاس جهانی سران بعمل آورند. کنفرانس جهانی از کشورها می‌خواهد تا مفاد کنوانسیون حقوق کودک را در برنامه‌های اقدام ملی خود لحاظ کنند. بوسیله این برنامه‌های اقدامات ملی و از طریق تلاش‌های بین‌المللی، اولویت ویژه بایستی به کاهش نرخ مرگ و میر نوزادان، کاهش نرخ سوء تغذیه و بیسوادی و تأمین آب آشامیدنی سالم و آموزش اساسی کودکان اختصاص داده شود. برنامه‌های اقدامات ملی می‌بایست هر زمان که لازم شد در جهت مبارزه با وضعیت‌های اضطراری ناشی از وقوع فجایع طبیعی، درگیری‌های مسلحانه و مسائل شدید کودکان در وضعیت فقر مفرط بکار گرفته شود.

4. کنفرانس جهانی کلیه کشورها را ترغیب می‌کند تا با حمایت همکاری بین‌المللی به مسئله حاد کودکان بویژه تحت شرایط دشوار بپردازند، با استثمار و سوء استفاده از کودکان می‌بایست بطور مؤثر مبارزه شود. از جمله از طریق پرداختن به عوامل ریشه‌ای آنها به منظور مقابله با نوزاد دخترکشی، فحشاء کودک و پورنوگرافی کودک و همچنین سایر اشکال سوء استفاده سکسی.

5. کنفرانس جهانی از کلیه اقدامات سازمان ملل و سازمان‌های تخصصی آن در جهت تضمین حمایت و ارتقاء مؤثر حقوق بشر کودک دختر حمایت می‌کند. کنفرانس جهانی کشورها را ترغیب می‌کند تا با بررسی محدود قوانین و مقررات موجود، سنت‌ها و روش‌هایی را که به موجب اعمال آنها علیه کودک دختر تبعیض واقع می‌شود و یا ضرری متوجه آنها می‌شود حذف نماید.

6. کنفرانس جهانی قویاً از این پیشنهاد که دبیرکل مطالعه‌ای را در خصوص روش‌های بهینه کردن حمایت کودکان در درگیری‌های مسلحانه آغاز کند، حمایت می‌کند. بمنظور تسهیل مساعدت به کودکان در مناطق جنگی، ارزش‌های انسان‌دوستانه و اقدامات لازم می‌بایست بعمل آید. این اقدامات می‌بایست شامل حمایت از کودکان در مقابل استفاده کنترل نشده از کلیه تسلیحات جنگی بویژه مین‌های ضد پرسنل بشود. نیاز به مراقبت‌های بعدی و بازپروری کودکان شکنجه شده بواسطه جنگ می‌بایست بلافاصله مورد توجه و رسیدگی قرار گیرد. کنفرانس از کمیته حقوق کودک می‌خواهد که حداقل سن قانونی جهت خدمت در نیروهای مسلح را افزایش دهد.

7. کنفرانس جهانی توصیه می‌کند که موضوعات مربوط به حقوق بشر و وضعیت کودکان بطور منظم از سوی کلیه ارگانها و مکانیزم‌های مربوط به سیستم سازمان ملل و همچنین توسط ارگان‌های نظارت‌کننده آژانس‌های تخصصی در انطباق با وظایفشان مورد بررسی و نظارت قرار گیرد.

8. کنفرانس جهانی اهمیت نقشی که سازمان‌های غیردولتی در اجرای مؤثر تمامی ابزارهای حقوق بشر، و بویژه کنوانسیون حقوق کودک ایفاء می‌نمایند را مورد شناسایی قرار می‌دهد.

9. کنفرانس جهانی به کمیته حقوق کودک توصیه می‌کند با کمک مرکز حقوق بشر بتواند بنحوی سریع و مفید و مؤثر وظایف خود را به انجام رساند، بویژه با توجه به میزان بی سابقه تصویب کنوانسیون و تسلیم گزارشات کشورها که متعاقب آن صورت می‌گیرد.

آزادی از شکنجه

کنفرانس جهانی از تصویب کنوانسیون علیه شکنجه و سایر رفتارها و اعمال بی‌رحمانه و غیرانسانی توسط بسیاری از کشورهای عضو استقبال می‌کند و امیدوار است سایر کشورهای عضو نیز هر چه سریعتر آنرا تصویب کنند.

کنفرانس جهانی تأکید می‌کند که یکی از وحشیانه‌ترین طرق نقض کرامت انسانی عمل شکنجه است که در نتیجه آن کرامت فرد قربانی از بین رفته و توانایی ادامه حیات و سایر فعالیت‌ها از وی سلب و یا تا حدی گرفته می‌شود.

کنفرانس جهانی تأیید می‌کند که طوق قوانین حقوق بشر و قوانین انسان دوستانه، آزادی از شکنجه حقی است که باید در کلیه شرایط حمایت شود، از جمله در زمان ناآرامی‌های داخلی و بین‌المللی و یا هنگام درگیری‌های مسلحانه.

کنفرانس جهانی بدین ترتیب از کلیه دولت‌ها می‌خواهد که هر چه سریعتر به عمل شکنجه خاتمه داده و از طریق اجرای کامل اعلامیه جهانی حقوق بشر و نیز سایر کنوانسیون‌های مربوطه و در صورت لزوم با تقویت مکانیزم‌های موجود این عمل شیطانی را از بین ببرند. کنفرانس جهانی از کلیه دولت‌ها می‌خواهد همکاری کاملی را با گزارشگر ویژه به منظور انجام وظایفش داشته باشند.

به ضمانت جهانی برای اجرای مؤثر "اصول اخلاقی طب در مورد نقش پرسنل بهداشتی و بویژه پزشکان در حمایت از زندانیان و بازداشتیان از شکنجه و سایر اعمال یا رفتارهای بی‌رحمانه و غیرانسانی" که توسط مجمع عمومی سازمان ملل تصویب گردید باید توجه ویژه داشت.

کنفرانس جهانی بر اهمیت سایر فعالیت‌های عینی در چارچوب سازمان ملل تأکید می‌کند که با توجه به نیاز به یاری رساندن به قربانیان شکنجه و تضمین راحل‌های مؤثرتر برای بازپروری فیزیکی، روانی و اجتماعی قربانیان، ارائه منابع لازم برای این منظور باید از طریق کمک‌های بیشتر صندوق اهدایی برای قربانیان شکنجه به سایر فعالیت‌ها اولویت یابد.

دولت‌ها باید قوانینی را لغو کنند که به افراد مسئول به نقض شدید حقوق بشر مانند شکنجه مصونیت می‌دهد و همچنین باید موارد نقض را مورد محاکمه قرار داده تا اساس محکمی را برای اجرای قانون پی‌ریزی کنند.

کنفرانس جهانی تأیید می‌کند که تلاش برای خاتمه شکنجه باید بیش از هر چیز به خودداری از شکنجه تمرکز یابد و بدین ترتیب درخواست می‌کند پروتکل اختیاری کنوانسیون که هدف آن ایجاد نظام خودداری از شکنجه از طریق بازدید دائمی بازداشتگاه‌ها می‌باشد هر چه سریعتر تصویب گردد.

مفقود شدن اجباری

کنفرانس جهانی ضمن استقبال از تصویب اعلامیه حمایت از افراد محکوم به مفقود شدن اجباری از کلیه دولت‌ها می‌خواهد راه‌های مؤثر قانونی، اداری و قضایی بیابند تا از عمل مفقود شدن اجباری جلوگیری کرده، به آن خاتمه داده و مورد محاکمه قرار دهند. کنفرانس جهانی تأکید می‌کند که کلیه دولت‌ها موظفند در هر شرایطی هنگامی که تصور شود فردی بالاجبار در حوزه نفوذی آنان مفقود گردیده بازرسی لازم را انجام دهند و در صورت تأیید اتهامات فرد متخلف را مورد محاکمه قرار دهند.

حقوق افراد معلول

1. کنفرانس جهانی تأکید می‌کند کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی جهانی هستند و بدون استثناء شامل افراد معلول نیز می‌شوند. کلیه افراد از بدو تولد یکسان هستند و از حقوق مشترک حیات، رفاه، آموزش، کار، زندگی مستقل و شرکت فعال در کلیه جنبه‌های اجتماعی برخوردار می‌باشند. بنابراین، هر نوع تبعیض مستقیم یا رفتار تبعیض‌آمیز منفی نسبت به فرد معلول نقض حقوق فرد تلقی می‌شود. کنفرانس جهانی از دولت‌ها می‌خواهد در صورت لزوم قوانینی را برای تضمین برخورداران افراد معلول از این حقوق تصویب یا تعدیل کند.

2. فرد معلول می‌تواند همه جا باشد. باید با نابودی کلیه موانع موجود در اجتماع اعم از فیزیکی، مالی، اجتماعی یا روانی که مشارکت کامل فرد معلول را محدود یا ناممکن می‌سازند به این افراد فرصت‌های مشترک داده شود.

3. کنفرانس جهانی با توجه به برنامه عمل جهانی برای افراد معلول که در سی و هفتمین جلسه مجمع عمومی تصویب گردید از مجمع عمومی و شورای اقتصادی و اجتماعی درخواست می‌کند پیش‌نویس "قوانین استاندارد برای یکسان‌سازی فرصت‌ها برای افراد معلول" که در جلسه خود در سال 1993 تهیه شد را تصویب نمایند.

همکاری، توسعه و تقویت حقوق بشر

1. کنفرانس جهانی پیشنهاد می‌کند فعالیت‌های ملی و بین‌المللی به منظور ارتقاء دموکراسی، توسعه و حقوق بشر اولویت یابند.

2. باید به تلاش‌هایی که به منظور تقویت و تأسیس نهادهای حقوق بشر، تقویت جوامع مدنی جمعی و حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر انجام می‌گیرد توجهی خاص شود. در این بافت، درخواست کمک از سوی دولت‌ها برای انجام انتخابات آزاد و عادلانه و از جمله کمک به جنبه‌های حقوق بشری انتخابات و ارائه اطلاعات به عموم در مورد انتخابات از اهمیت خاصی برخوردار است. کمک به

تقویت اجرای قانون، ارتقاء آزادی بیان و اجرای عدالت و نیز مشارکت واقعی و مؤثر افراد در فرآیند تصمیم‌گیری نیز به همان میزان مهم می‌باشد.

3. کنفرانس جهانی به نیاز برای تقویت خدمات مشورتی و کمک‌های فنی از سوی مرکز حقوق بشر تأکید دارد. این مرکز باید بنابه درخواست کشورها کمک‌هایی را در خصوص برخی مسائل حقوق بشر ارائه دهد، از جمله در تهیه گزارشات حقوق بشر و در اجرای برنامه‌های عمل منسجم و جامع برای ارتقاء و حمایت از حقوق بشر بخشی از این برنامه‌ها که باید در اختیار کشورها قرار داده شوند عبارتند از تقویت نهادهای حقوق بشر و دموکراسی، حمایت حقوقی از حقوق بشر، آموزش مقامات و سایرین، آموزش جامع و اطلاعات عمومی با هدف ارتقاء احترام به حقوق بشر.

4. کنفرانس جهانی شدیداً پیشنهاد می‌کند برنامه جامعی در سازمان ملل به منظور کمک به کشورهای که در حال تأسیس یا تقویت ساختارهای ملی مؤثر در حقوق بشر و اجرای قانونی می‌باشند تهیه شود. چنین برنامه‌ای که توسط مرکز حقوق بشر هماهنگ می‌شود باید بتواند بنابه درخواست دولت‌ها کمک‌های فنی و مالی برای اجرای پروژه‌های ملی ارائه دهد. به منظور بهبود مؤسسات جزایی و تنبیهی، آموزش وکلا، قضات و نیروهای امنیتی حقوق بشر و بهبود هر زمینه فعالیتی مربوط به عملکرد مناسب قانون، این برنامه باید به دولت‌ها کمک کند تا برنامه‌های عمل را برای ارتقاء و حمایت از حقوق بشر اجرا نمایند.

5. کنفرانس جهانی از دبیرکل سازمان ملل درخواست می‌کند تا پیشنهاداتی که حاوی راه‌هایی، برای تأسیس ساختار و روش‌های عملیاتی و ارائه جریانات مالی برای این برنامه هستند، به مجمع عمومی سازمان ملل ارائه دهد.

6. کنفرانس جهانی به کشورها پیشنهاد می‌کند تا امکان تهیه برنامه عمل ملی که راه‌هایی را برای بهبود، ارتقاء و حمایت از حقوق بشر ارائه می‌دهد بررسی نمایند.

7. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید دارد که حق جهانی و لاینفک توسعه باید طبق اعلامیه حق توسعه اجرا شود. در این بافت، کنفرانس جهانی از تشکیل "گروه کاری موضوعی برای حق توسعه" توسط کمیسیون حقوق بشر استقبال می‌کند و از این گروه کاری می‌خواهد با مشورت و همکاری سایر ارگان‌ها و آژانس‌های سازمان ملل هر چه سریعتر راه‌های جامع و مؤثری را برای از بین بردن موانع در اجرای "اعلامیه حق توسعه" تنظیم کند و راه‌هایی را برای تجلی دادن حق توسعه در کلیه کشورها پیشنهاد کند تا در مجمع عمومی سازمان ملل بررسی شود.

8. کنفرانس جهانی پیشنهاد می‌کند سازمان‌های غیردولتی و سایر سازمان‌های محلی و اجتماعی در زمینه حقوق بشر نقش اساسی‌تر را در سطوح ملی و بین‌المللی و در اجرای فعالیت‌های مربوط به حق توسعه با همکاری دولت‌ها در کلیه جنبه‌های توسعه‌ای ایفا کنند.

9. کنفرانس جهانی از دولت‌ها و آژانس‌ها و نهادها می‌خواهد تا توان خود را در ارتباط با ساختن نظام حقوقی مؤثر برای حمایت از حقوق بشر و نهادهای ملی فعال در این زمینه افزایش دهند. بازیگران همکاری در جهت توسعه باید به خاطر بسپارند که توسعه، دموکراسی و حقوق با یکدیگر مرتبط می‌باشند. کنفرانس جهانی خواهان تهیه برنامه‌ای جامع، بانک اطلاعاتی منابع و حضور افراد متخصص برای تقویت اجرای قانون و نهادهای دموکراتیک است.

10. کنفرانس جهانی کمیسیون حقوق بشر را تشویق می‌کند تا با همکاری کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بررسی پروتکل اقتصادی میثاق بین‌الملل حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را ادامه دهند.

11. کنفرانس جهانی پیشنهاد می‌کند که تحت نظارت مرکز حقوق بشر برای برنامه‌های خدمات مشورتی و کمک‌های فنی، منابع بیشتری بر پایه تقویت و تشکیل ترتیبات منطقه‌ای به منظور ارتقاء و حمایت از حقوق بشر تخصیص داده شود.

آموزش حقوق بشر

1. از نظر کنفرانس جهانی، آموزش حقوق بشر و اطلاعات عمومی لازمه ارتقا و دستیابی به روابط پایا و هماهنگ با سایر اجتماعات و درک، تحمل‌پذیری و صلح مشترک می‌باشد.

2. کشورها باید سعی در ریشه‌کنی بی‌سوادی داشته و آموزش را بسوی توسعه کامل شخصیت انسانی و برای تقویت حقوق بشر و آزادی‌های اساسی هدایت کنند. کنفرانس جهانی از کلیه کشورها و نهادها می‌خواهد حقوق بشر، قانون انسان دوستی، دموکراسی و اجرای قانون را به عنوان درس‌هایی برای آموزش رسمی و غیررسمی ارائه دهند.

3. آموزش حقوق بشر باید حاوی مطالبی از صلح، دموکراسی، توسعه و تحولات اجتماعی طبق ابزارهای منطقه‌ای و بین‌المللی حقوق بشر باشد تا به درک و آگاهی مشترک با توجه به تقویت تعهد جهانی به حقوق بشر منتهی گردد.

4. کنفرانس جهانی با توجه به "برنامه عمل جهانی آموزش حقوق بشر و دموکراسی" که در مارس 1993 توسط گروه بین‌المللی آموزش حقوق بشر و دموکراسی تصویب گردید و با توجه به سایر ابزارهای حقوق بشر به دولت‌ها توصیه می‌کند برنامه‌ها و استراتژی‌های خاصی را تنظیم کرده تا آموزش گسترده حقوق بشر و توزیع اطلاعات عمومی را با توجه خاص به حقوق بشر زنان

تضمین کنند.

5. دولت‌ها باید با همکاری سازمان‌های بین‌دولتی، نهادهای ملی و سازمان‌های غیردولتی بطور روزافزون آگاهی افراد را از حقوق بشر و تحمل‌پذیری مشترک ارتقاء دهند. کنفرانس جهانی بر اهمیت تقویت "مبارزه اطلاعات عمومی جهانی" سازمان ملل تأکید دارد. این گروه‌ها باید آموزش حقوق بشر را آغاز و از آن حمایت نمایند و بطور مؤثر اطلاعات را در این زمینه میان عموم توزیع کنند. برنامه خدمات مشورتی و کمک‌های فنی سازمان ملل باید پاسخگویی درخواست‌های دولت‌ها برای فعالیت‌های آموزش در زمینه حقوق بشر و برای آموزش‌های تخصصی مربوط به استانداردهای ابزارهای بین‌المللی حقوق بشر و حقوق انسان دوستانه و کاربرد آنها برای گروه‌های ویژه از جمله نیروهای نظامی، مأمورین اجرای قانون، پلیس و پرسنل بهداشتی باشد. همچنین باید به آموزش حقوق بشر سازمان ملل برای ارتقاء، تشویق و تمرکز بر چنین فعالیت‌های آموزشی توجه داشت.

روشهای اجرایی و ارزیابی

1. کنفرانس جهانی از دولت‌ها می‌خواهد استانداردهای موجود در ابزارهای بین‌المللی حقوق بشر را در قوانین داخلی خود ارائه دهند و ساختارهای ملی، نهادها و ارگان‌های جامعه را که در ارتقاء و حمایت از حقوق بشر مؤثرند تقویت کنند.

2. کنفرانس جهانی "پیشنهاد می‌کند فعالیت‌ها و برنامه‌های سازمان ملل تقویت شود تا پاسخگویی نیازهای دولت‌هایی باشد که مایل به تأسیس و تقویت نهادهای ملی خود برای ارتقاء و حمایت از حقوق بشر می‌باشند. کنفرانس جهانی همچنین تقویت همکاری میان نهادهای ملی را به منظور ارتقاء و حمایت از حقوق بشر تشویق می‌کند، بویژه از طریق تبادل اطلاعات و تجربیات و همکاری میان سازمان‌های منطقه‌ای و سازمان ملل.

3. کنفرانس جهانی به ارگان‌های حقوق بشر، جلسه رؤسای این ارگان‌ها و جلسه دولت‌های عضو پیشنهاد می‌کند به تلاش‌های خود برای هماهنگی گزارشات و رهنمودهای متعدد برای تهیه گزارش دولت‌ها بر طبق کنوانسیون‌های مربوط به حقوق بشر ادامه داده و دقت داشته باشند که ارائه گزارش کلی در مورد تعهدات هر دولت باعث تسهیل و تأثیر بیشتر تلاش‌هایشان می‌شود.

4. کنفرانس جهانی پیشنهاد می‌کند کشورهای عضو ابزارهای بین‌المللی حقوق بشر، مجمع عمومی و شورای اقتصادی و اجتماعی ابزارهای حقوق بشر موجود و مکانیزم‌ها و روشهای مختلف را بررسی کرده تا از طریق هماهنگی بهتر میان ابزارها مکانیزم‌ها و روش‌های مختلف با توجه به عدم تکرار وظایف و کارها، کارایی آنها را ارتقاء دهند.

5. کنفرانس جهانی پیشنهاد می‌کند فعالیت برای بهبود عمل‌کرد و از جمله ارزیابی ابزارها ادامه یابد با توجه به پیشنهادات زیادی که در این خصوص شده و بویژه پیشنهاد از سوی رؤسای جلسات مربوطه، همچنین باید از روش ملی جامع کمیته حقوق بشر حمایت بیشتر بعمل آید.

6. کنفرانس جهانی به کشورهای عضو ابزارهای حقوق بشر پیشنهاد می‌کند سایر روش‌های اختیاری ارتباطی را مورد بررسی و تأیید قرار دهند.

6 (در ادامه). کنفرانس جهانی نسبت به عضویت متخلفین نقض‌کننده حقوق بشر ابراز نگرانی داشتند و از تلاش‌های کمیسیون حقوق بشر و "کمیسیون فرعی جلوگیری از تبعیض و حمایت از اقلیت‌ها" برای بررسی کلیه جوانب حمایت می‌کند.

7. کنفرانس جهانی پیشنهاد می‌کند کمیسیون حقوق بشر امکان اجرای بهتر ابزارهای موجود حقوق بشر را در سطوح بین‌المللی و منطقه‌ای بررسی کند و از کمیسیون حقوق بین‌الملل می‌خواهد به کار خود در مورد دادگاه جنایی بین‌الملل ادامه دهد.

8. کنفرانس جهانی از کشورهایی که تا کنون به عضویت کنوانسیون 1946 ژنو و پروتکل مربوطه نپیوسته‌اند دعوت می‌کند تا ضمن عضویت، در سطح ملی و حقوقی تلاش در اجرای کامل آن داشته باشند.

9. کنفرانس جهانی پیشنهاد می‌کند پیش‌نویس "اعلامیه حقوق و وظایف افراد، گروه‌ها، ارگان‌های جامعه برای ارتقاء و حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی شناخته شده بین‌الملل" سریعتر تکمیل و تصویب شود.

10. کنفرانس جهانی بر اهمیت حفظ و تقویت نظام گزارش‌گران ویژه، نمایندگان، متخصصین و گروه‌های کاری کمیسیون حقوق بشر و کمیسیون فرعی جلوگیری از تبعیض و حمایت از اقلیت‌ها تأکید می‌کند تا بتوانند وظایف خود را در کلیه کشورهای جهان انجام داده و منابع لازم انسانی و مالی در اختیارشان گذارده شود.

11. کنفرانس جهانی خواهان نقش فعالتر سازمان ملل برای ارتقاء و حمایت از حقوق بشر و در جهت تضمین احترام کامل به حقوق انسان دوستانه بین‌الملل در کلیه موارد درگیری‌های مسلحانه و بر طبق اهداف و اصول منشور می‌باشد.

12. برای تقویت برخورداری از حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باید رهیافت‌های جدیدی را مورد بررسی قرار داد از جمله نظامی برای تعیین پیشرفت در میزان تجلی حقوق میثاق بین‌المللی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همچنین باید تلاش مشترکی برای تضمین حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی انجام داد.

تداوم کنفرانس جهانی

1. کنفرانس جهانی حقوق بشر پیشنهاد می‌کند مجمع عمومی کمیسیون حقوق بشر و سایر ارگان‌ها و آژانس‌های حقوق بشر نظام سازمان ملل روش‌هایی را برای اجرای کامل و بدون تأخیر پیشنهادات مندرج در سند نهایی کنفرانس بررسی کنند و نیز امکان اعلام دهد تا حقوق بشر سازمان ملل را مورد توجه قرار دهند. کنفرانس جهانی همچنین پیشنهاد می‌کند کمیسیون حقوق بشر سالانه پیشرفت‌های حاصله در این جهت را بررسی نماید.

2. کنفرانس جهانی از دبیرکل سازمان ملل درخواست می‌کند که به مناسبت پنجاهمین سالگرد اعلامیه جهانی حقوق بشر از کلیه دولت‌ها و ارگان‌ها و آژانس‌های حقوق بشر سازمان ملل دعوت کند تا در مورد پیشرفت‌های حاصله در اجرای سند نهایی کنفرانس گزارش بدوی به پنجاه و دومین جلسه مجمع عمومی از طریق کمیسیون حقوق بشر و شورای اقتصادی و اجتماعی ارائه دهند. به همین ترتیب، نهادهای حقوق بشر منطقه‌ای و در صورت لزوم نهادهای ملی و نیز سازمان‌های غیردولتی می‌توانند نظرات خود را به دبیرکل سازمان ملل در مورد اجرای سند نهایی کنفرانس ارائه دهند. باید به ارزیابی پیشرفت حاصله در جهت دستیابی به هدف تصویب جهانی قراردادهای و پروتکل‌های بین‌المللی حقوق بشر تصویب شده در چهارچوب نظام سازمان ملل توجهی خاص داشت.